

DERS KONUSU; Otizm spektrum bozukluğu(OSB) olan çocukların temel hareket beceri yeteneklerini belirlemede kullanılan TGMD-III testini uygulama, test maddelerini kayıt altına alma ve değerlendirme konusunda deneyim edinmek.

DERS İÇERİĞİ;

- Temel Hareket becerileri ile ilgili tanımlar
- OSB olan çocuklarda THB öğretiminde dikkat edilecek konular
- OSB olan çocuklarda THB değerlendirilmesinde dikkat edilecek konular
- Temel hareket becerilerinin uygulamalı öğretimi
- TGMD-III lökomotor ve top becerileri alt testlerinin kuramsal ve uygulamalı öğretimi
- TGMD-III test maddelerini kayıt altına alırken dikkat edilecek konular
- TGMD-III alt testlerinin video kayıt üzerinden değerlendirmesi
- Uygulamada edinilen deneyimlerin paylaşılması

Temel hareket becerileri

Yaşamın ikinci ve yedinci yılları arasındaki süre, temel becerilerin kazanıldığı dönemdir. Bu temel beceriler koşma, atlama, sıçrama, sekme, yakalama, fırlatma, topa ayakla vurma gibi hareketlerdir. Bu beceriler, tüm çocuklarda bulunan ortak özellikler ve yaşam için gerekli beceriler olduğundan “temel hareket beceriler” olarak adlandırılmaktadır (Özer ve Özer 2007). Temel hareket becerileri (THB) çocukların vücutlarını kontrol etmesine, çevrelerini manipüle etmesine, daha karmaşık becerilerin gerçekleştirilebilmesine ve spor branşlarının gerektirdiği becerilerin edinilmesine olanak sağlayan becerilerdir (Meneer, 2015; Payne 2017).

Yaşam için gerekli olan bu becerilerin olgun forma ulaşması için çocukların gelişim düzeylerine uygun eğitimlere katılımları önemlidir (Gallahue ve Ozmun 2006). Bu nedenle THB’yi geliştirmeye yönelik uygulanan eğitim programının bireysel gelişimi destekleyici olmasının yanısıra uygulanan programın etkinliği belirli aralıklarla değerlendirilmelidir. THB’lerin değerlendirilmesinde kullanılan testlerin amacı, mevcut motor beceri düzeyini belirlemek, bireysel gelişimi değerlendirmek, uygun eğitim programı planlamak ve uygulanan programın başarısını değerlendirmektir. Bu testlerin seçiminde, değerlendirilecek olan grubun yaşı, gelişimsel özellikleri ve engel tanısı dikkate alınmalıdır.

Çocukların gelecekteki hareket yeteneklerinin belirleyicisi olan THB, akranlarına göre bireysel olarak farklı gelişen ve motor gelişim açısından risk altında olan OSB’li çocuklar için daha büyük önem taşımaktadır (Block, 2016; Duquette, 2016). Çünkü THB’lerdeki yetersizlik OSB’li çocukların fiziksel aktiviteye katılımlarını olumsuz yönde etkilemekte ve sonuç olarak OSB ile karakterize olan sosyal beceri ve iletişimin geliştirilmesi için bir fırsat olan fiziksel aktivite çalışmalarından yoksun kalmaktadırlar. Bu nedenle OSB’li çocukların THB’lerinin uygun testlerle değerlendirilmesi, THB gelişimlerini destekleyici programlara katılımları ve bireysel gelişimlerinin belirli aralıklarla izlenmesi önemlidir.

Çocukların THB yeteneklerinin değerlendirilmesinde kullanılan çok sayıda motor beceri testi vardır. Bu testlerin birçoğu hareketin niteliğinden öte performansta ulaşılan sonucu yani hareketin niceliksel yönünü değerlendirmektedir. THB'lerin değerlendirmesi için araştırmacıların sıklıkla kullandığı TGMD-3 testi, her bir temel hareket becerisinin niceliksel yönünün derinlemesine belirlenmesini sağlar. TGMD testini diğer motor beceri testlerinden farklılaştıran en önemli özellik olan "hareketin niteliğinin ölçülmesi" ile çocukların bireysel gelişimlerinin yakından izlenmesi sağlanmaktadır. TGMD-3 testi, 3 ila 10 yaşlarındaki çocuklarda lökomotor (yer değiştirme) ve nesne kontrol (top becerileri) işlevini ölçmek için uyarlanmış beden eğitiminde yaygın olarak kullanılan bir test aracıdır. Bu test lökomotor ve nesne kontrol olmak üzere iki başlıktan oluşmuştur. İlk olarak Amerika Birleşik Devletlerinde Ulrich (1985) tarafından yayınlanan bu test revizyona tabi tutularak TGMD-2 olarak düzenlenmiştir. Bu test tekrar revize edilmiş ve güncel hali ile TGMD-3 olarak yayınlanmıştır (Ulrich, 2014).

TGMD-3 testinin yer değiştirme alt testi; koşu, galop, sıçrama, hoplama, atlama ve kayma adımı becerileri olmak üzere toplam 6 adet alt beceriyi kapsamaktadır. Top becerileri testinde ise duran bir topa vurma, durarak top sürme, yakalama, topa ayakla vurma, sıçrayan topa el önu vuruş, fırlatma, elle yuvarlama olmak üzere yedi adet alt beceri bulunmaktadır. Bu testin puanlama işlemi sırasında, kişiye her bir beceri iki kez uygulanır ve uygulamalar videoya kaydedilir. Video kayıtları, uyarlanmış beden eğitimi ve spor alanında uzman iki gözlemci tarafından değerlendirilir ve gözlemcilerin her bir beceri için verdikleri puanların ortalaması, bireyin ham puanı olarak kaydedilir. Toplam kaba motor beceri puanı (maksimum: 100) hesaplamak için yer değiştirme (maksimum:46) alt testleri ham puanları ile ve top becerileri (maksimum:54) alt test ham puanları toplanarak çocuğun THB yetenek düzeyi hakkında bilgi edinilir.

- *Block ME (2016) A Teacher's Guide to Adapted Physical Education: Including Students with Disabilities in Sports and Recreation. Baltimore, MD: Paul H. Brookes.*
- *Duquette MM, Carbonneau H, Roul R, et al. (2016) Sport and physical activity: facilitating interventions with young people living with an autism spectrum disorder. Physical Activity Review 4: 40–49*
- *Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., & Goodway, J. (2006). Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults. Boston.*
- *Meneer KS and Neumeier WH (2015) Promoting physical activity for students with autism spectrum disorder: barriers, benefits, and strategies for success. Journal of Physical Education, Recreation & Dance 86(3): 43–48.*
- *Özer, D. S., Özer, K. (2007). Çocuklarda Motor Gelişim. Ankara: Nobel Yayıncılık.*
- *Payne, V. G., & Isaacs, L. D. (2017). Human motor development: A lifespan approach. Routledge.*